

Сектор за управување со јавен долг

Годишен извештај за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022 година

јуни, 2023 година

Содржина

I. Вовед.....	5 -
II. Макроекономски движења во Република Северна Македонија во 2022 година.....	6 -
III. Позначајни движења во 2022 година.....	9 -
III.1 Меѓународно окружување.....	9 -
III.2 Кредитен рејтинг на Република Северна Македонија во 2022 година.....	10 -
III.3 Движење на државниот и на јавниот долг на Република Северна Македонија.....	11 -
III.4 Сервисирање на државниот долг на Република Северна Македонија.....	14 -
III.5 Државни хартии од вредност.....	14 -
III.5.1 Континуирани државни хартии од вредност.....	14 -
III.5.1.1 Примарен пазар на континуирани државни хартии од вредност.....	14 -
III.5.1.2 Секундарен пазар на ДХВ.....	15 -
III.5.2 Структурни државни хартии од вредност.....	15 -
III.5.2.1 Издавање на дваесет и прва емисија на обврзници за денационализација.....	15 -
III.5.2.2 Секундарен пазар на обврзници за денационализација.....	16 -
III.5.3 Издадени хартии од вредност на меѓународен пазар на капитал.....	16 -
III.5.3.1 Секундарен пазар на еврообврзници.....	16 -
III.6 Новосклучени задолжувања во 2022 година.....	16 -
III.6.1 Новосклучени заеми на централна влада.....	16 -
III.6.2 Новосклучени заеми на локалната самоуправа во 2022 година.....	17 -
III.6.2.1 Задолжување на локалната самоуправа кај домашни банки во 2022 година.....	17 -
III.6.3 Издадени гаранции во 2022 година.....	17 -
IV. Активности во управувањето со јавниот долг - табели и графикони.....	18 -
IV.1 Примарен пазар на ДХВ.....	18 -
IV.2 Секундарен пазар на ДХВ.....	21 -
IV.2.1 Секундарен пазар на структурни државни хартии од вредност.....	21 -
V. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг.....	22 -
V.1 Државен долг.....	22 -
V.1.1 Надворешен државен долг.....	25 -
V.1.2 Внатрешен државен долг.....	27 -
V.2 Гарантиран јавен долг.....	28 -

Табели:

Табела 1: Оценки за кредитниот рејтинг на Република Северна Македонија во 2021 и 2022 година.....	- 11 -
Табела 2: Лимити на Политиката за управување со јавен долг и реализација во 2022 година.....	- 13 -
Табела 3: Анализа на состојбите и тековите (stock flow adjustment) за долгот на централната влада	- 13 -
Табела 4: Нето-емисија на ДХВ и структурни обврзници	- 18 -
Табела 5: Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2022 година	- 19 -
Табела 6: Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2022 година	- 19 -
Табела 7: Состојба на јавен долг.....	- 22 -
Табела 8: Состојба на државен долг	- 22 -
Табела 9: Просечно време до достасување – АТМ (во години)	- 24 -
Табела 10: Просечно време на промена на каматна стапка – АТМ (во години).....	- 24 -
Табела 11: Состојба на надворешен државен долг по кредитори.....	- 25 -
Табела 12: Повлекувања по основ на склучени неповлечени кредити на надворешен државен долг	- 25 -
Табела 13: Состојба на внатрешен државен долг	- 27 -
Табела 14: Гарантиран јавен долг по должници	- 29 -

Графиони:

Графикон 1: Структура на економскиот раст според производниот метод (придонес во раст, п.п.)	- 6 -
Графикон 2: Расходна структура на економскиот раст (придонес во раст, п.п.)	- 7 -
Графикон 3: Број на вработени и стапка на невработеност.....	- 7 -
Графикон 4: Раст на просечната нето-плата (во %)	- 8 -
Графикон 5: Салдо на тековна сметка и прилив на СДИ (% од БДП.....	- 8 -
Графикон 6: Движење на просечните месечни каматни стапки Еурибор во 2022 година	- 9 -
Графикон 7: Просечен месечен девизен курс денар/евро и денар/американски долар во 2022 година.....	- 10 -
Графикон 8: Просечен месечен девизен курс американски долар/евро и јапонски јен/евро во 2022 година.....	- 10 -
Графикон 9: Реализиран износ на ДХВ по рочности, во милиони денари.....	- 14 -
Графикон 10: Побарувачка и реализација на аукциите на ДХВ, јануари – декември 2022 година	- 18 -
Графикон 11: Реализирани ДХВ јануари – декември 2022 година	- 18 -
Графикон 12: Рочна структура на континуирани ДХВ.....	- 20 -
Графикон 13: Сопственичка структура на континуирани ДХВ.....	- 20 -
Графикон 14: Приноси до достасување на еврообврзниците што достасуваат во 2023, 2025, 2026 и 2028 година	- 20 -
Графикон 15: Обем на тргување со структурни државни обврзници, јануари – декември 2022 година, во евра -	21 -
Графикон 16: Принос до достасување на структурните државни обврзници, јануари – декември 2022 година -	21 -
Графикон 17: Обем на тргување на секундарниот пазар на континуирани државни хартии од вредност, јануари – декември 2022 година.....	- 21 -
Графикон 18: Движење на јавниот долг	- 22 -
Графикон 19: Движење на државниот долг	- 23 -
Графикон 20: Каматна структура на државниот долг	- 23 -
Графикон 21: Валутна структура на државниот долг.....	- 23 -
Графикон 22: Пазарен/непазарен државен долг, во милиони евра	- 24 -
Графикон 23: Отплата на камата и главнина по основ на државен долг, во милиони евра	- 24 -
Графикон 24 : Структура на надворешниот државен долг по кредитори.....	- 26 -
Графикон 25: Структура на надворешниот државен долг по мултилатерални кредитори	- 26 -
Графикон 26: Валутна структура на надворешниот државен долг.....	- 27 -
Графикон 27: Каматна структура на надворешниот државен долг.....	- 27 -
Графикон 28: Валутна структура на внатрешниот државен долг	- 28 -
Графикон 29: Каматна структура на внатрешниот државен долг.....	- 28 -
Графикон 30: Состојба на гарантиран јавен долг	- 28 -
Графикон 31: Гарантиран јавен долг по кредитори	- 29 -
Графикон 32: Гарантиран јавен долг по должници.....	- 29 -

Листа на кратенки

АД	Акционерско друштво
БДП	Бруто-домашен производ
ДХВ	Државни хартии од вредност
ДО	Државни обврзници
ДЗ	Државни записи
ДК	Девизна клаузула
ЕУ	Европска Унија
ЕСМ	Електрани на Северна Македонија
ЕИБ	Европска инвестициска банка
ЕБОР	Европска банка за обнова и развој
ЖРСМ Транспорт	Железници на Република Северна Македонија Транспорт АД-Скопје
ИФАД	Меѓународен фонд за развој на земјоделството
ИПА	Инструмент за претпристапна помош
ИДА	Меѓународно здружение за развој
ИБРД	Меѓународна банка за обнова и развој
ЈП	Јавно претпријатие
ЈПДП	Јавно претпријатие за државни патишта
ЈП ЖРСМ	Јавното претпријатие за железничка инфраструктура Железници на Република
Инфраструктура	Северна Македонија – Скопје
ЈСП	Јавно сообраќајно претпријатие Скопје
КФВ	Германска банка за обнова
МФ	Министерство за финансии
ММФ	Меѓународен монетарен фонд
МЕПСО	Македонски електропреносен систем оператор
НБРСМ	Народна банка на Република Северна Македонија
п.п.	Процентни поени
РБСМ	Развојна банка на Северна Македонија
РСМ	Република Северна Македонија
СДИ	Странски директни инвестиции
ЦЕДБ	Банка на Советот на Европа
RMDEN13	Обврзница за денационализација - 13 емисија
RMDEN14	Обврзница за денационализација - 14 емисија
RMDEN15	Обврзница за денационализација - 15 емисија
RMDEN16	Обврзница за денационализација - 16 емисија
RMDEN17	Обврзница за денационализација - 17 емисија
RMDEN18	Обврзница за денационализација - 18 емисија
RMDEN19	Обврзница за денационализација - 19 емисија
RMDEN20	Обврзница за денационализација - 20 емисија
RMDEN21	Обврзница за денационализација - 21 емисија

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за јавен долг („Службен весник на Република Македонија“ број 62/2005, 88/2008, 35/11, 139/14 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19 и 151/21), Собранието на Република Северна Македонија се информира со Годишниот извештај за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022 година.

I. Вовед

Годишниот извештај за управувањето со јавниот долг има за цел поблиску и на редовна основа да ги информира Владата и Собранието на Република Северна Македонија и да ја запознае јавноста со карактеристиките на должничкото портфолио на Република Северна Македонија, како и со преземените мерки за негово ефикасно управување во текот на минатата година.

Целите на управувањето со јавниот долг на Република Северна Македонија, според Законот за јавен долг, се следните:

- финансирање на потребите на државата со најнизок можен трошок, на среден и на долг рок, и со одржливо ниво на ризик;
- идентификација, следење и управување со ризиците на кои подлежи портфолиото на јавниот долг и
- развој и одржување ефикасен домашен финансиски пазар.

Во Извештајот се содржани дефиниции за државниот и јавниот долг согласно Законот за јавен долг („Службен весник на Република Македонија“, број 62/2005, 88/2008, 35/11, 139/14 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19 и 151/21) Согласно важечките прописи, државен долг претставува збир на финансиски обврски создадени со задолжување на Република Северна Македонија, јавните установи основани од Република Северна Македонија и општините, општините во град Скопје и град Скопје. Понатаму, јавен долг претставува збир на државниот долг и долгот на јавните претпријатија основани од државата или од општините, општините во град Скопје и град Скопје, како и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата или на општините, општините во град Скопје и град Скопје.

II. Макроекономски движења во Република Северна Македонија во 2022 година

По солидното закрепнување во 2021 година кога беше остварен раст од 3,9%, растот на домашната економија во 2022 година во голема мерка беше ограничен од случувањата на глобално ниво, пред се војната во Украина, проследено со продлабочување на енергетската криза, високата инфлација и заострувањето на финансиските услови како одговор на засилените инфлациски очекувања. Во овие услови во првата половина од годината домашната економија забележа солиден раст од 3,1%, додека во втората половина од годината растот забави на 1,2% како резултат на продолжените ефекти од кризата, со што економскиот раст во 2022 година изнесува 2,1%.

Растот на економската активност во 2022 година е резултат на позитивните остварувања во услужниот сектор и земјоделството. Услугите забележаа раст од 4,7%, пред се како резултат на поволните движења во трговијата, транспортот и угостителство, со раст од 7,8% со што продолжи силното постпандемско закрепнување во оваа дејност. Позначителен позитивен придонес имаа и дејностите со недвижен имот, уметност, забава и рекреација како и во стручните научни и технички дејности.

Графикон 1: Структура на економскиот раст според производниот метод (придонес во раст, п.п.)

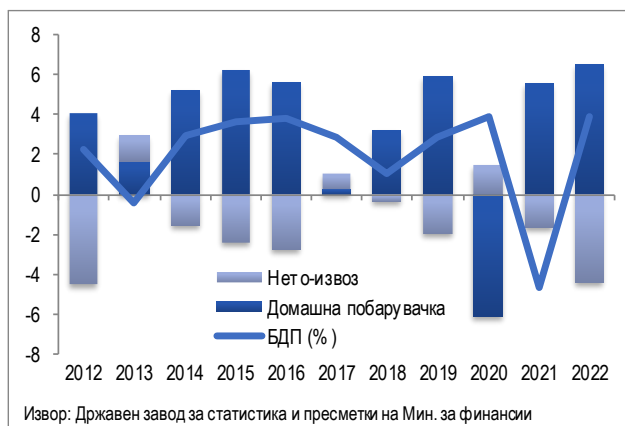
Индустријата забележа намалување на активноста од 1,5%, во услови на намалување на преработувачката индустрија од 1,8%. Производството на електрична енергија и ископување на јаглен и лигнит забележаа висок раст, како резултат на напорите за зголемување на домашното производство на електрична енергија во услови на енергетска криза. Во рамки на преработувачката индустрија позначително позитивно влијание имаше производството на: машини и уреди и фармацевтски производи и препарати, додека производството на метали, прехранбени и тутунски производи имаа најголем негативен придонес. Земјоделството во овој период забележа раст од 2,0%, додека градежниот сектор забележа пад од 8,4% на реална основа.

Анализирано според расходната страна на БДП, економскиот раст во 2022 година во целост се должи на зголемената домашна побарувачка, во услови на зголемени бруто-инвестиции и потрошувачката, додека нето-извозот имаше негативен придонес кон растот. Бруто-инвестициите забележаа раст од 15,0%, воглавно како резултат на растот на залихите (интермедијарни производи и сировини, енергенти), но и раст на увозот на машини и опрема, за да се ублажат недоволните ефекти од воениот конфликт врз достапноста и цените на овие производи, особено во првата половина од годината. Позитивен придонес кон растот на инвестициите имаа зголемените капитални расходи од Буџетот. Потрошувачката забележа раст на реална основа од 2,0%, во чии рамки приватната потрошувачка поддржана од растот на платите, дознаките и солидната кредитна активност порасна за 3,1%. Јавната потрошувачка е намалена за 2,6% како резултат на напорите за намалување на помалку проуктивните расходи.

Извозот на стоки и услуги продолжи со силна динамика и во 2022 година забележа раст од 13,4%, но увозот се зголеми за 16,1% на реална основа, со што нето-извозот има негативен придонес во економскиот раст. Растот на увозот се должи главно на увозот на интермедијарни производи, којшто е зголемен за 32,0%. Трговскиот

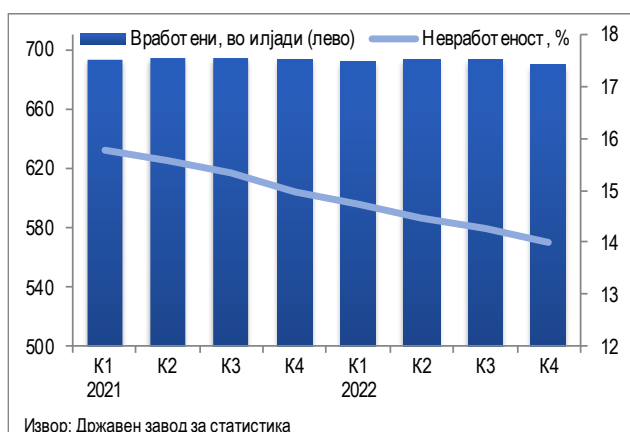
дефицит е повисок за 40,9% во однос на минатата година, при што 76,9% од зголемувањето на вкупниот трговски дефицит се должи на зголемениот дефицит во размената на енергенси (електрична енергија, нафта и гас) како резултат на високите цени на меѓународните пазари, во услови на намалување на количината на нето - увезена електрична енергија за 43% и гас за 19,5%.

Графикон 2: Расходна структура на економскиот раст (придонес во раст, п.п.)

Согласно Анкетата на работна сила¹ стапката на невработеност во текот на годината имаше надолен тренд и во четвртото тримесечје се спушти на ниво од 14,0%, што претставува намалување од 1,0 процентни поени во споредба со истото тримесечје од 2021 година (Графикон 3). Просечната стапка на невработеност во 2022 година изнесува 14,4%. Стапката на вработеност изнесува 47,3% и е минимално зголемена во однос на претходната година. Во 2022 година најголемо зголемување на вработеноста има во услужниот сектор, главно во информациско-комуникациската дејност, образованието и сервисните дејности за сместување и храна. Бројот на вработени во индустријата е зголемен во сите сектори, при што најизразено е зголемувањето во енергетската дејност од 34,2%. Вработеноста во градежништвото е речиси непроменета (намалување од 0,6%), додека во земјоделството е значително намалена при што бројот на вработени е намален за 15,5%.

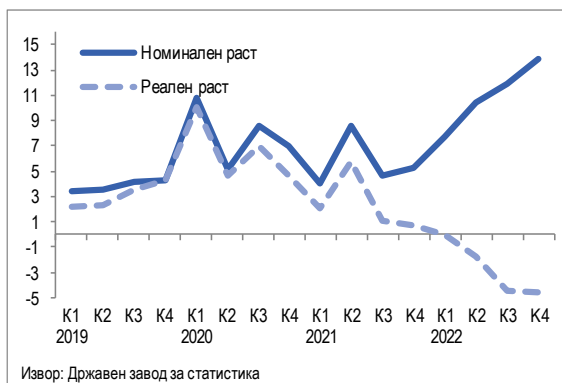
Графикон 3: Број на вработени и стапка на невработеност

Во 2022 година просечната нето-плата забележа номинален годишен раст од 10,9%, при што почнувајќи од март растот се интензивираше како резултат на зголемувањето на минималната плата. Раст на просечната плата е забележан во сите сектори при што најизразен е кај објекти за сместување и сервисни дејности со храна (18,2%), уметност, забава и рекреација (16,4%) и преработувачката индустрија (14,6%). На Графиконот 4 е прикажана динамиката на растот на платите по квартали.

¹ Државниот завод за статистика ги објави податоците за Анкета за работна сила за 2021 и 2022, обработени согласно прогнозите за населението од Пописот 2021. Во текот на 2023 година ќе бидат објавени соопштение со преработени податоци од Анкетата за работната сила за 2019 и 2020 година.

Графикон 4: Раст на просечната нето-плата (во %)

Стапката на инфлација достигна 14,2% во 2022 година, што ги отсликува ценовните притисоци на страната на понудата предизвикани од глобални фактори, коишто резултираа со нагорен тренд на цените на примарните производи на меѓународниот пазар, а се пренесоа во домашната економија, главно преку зголемени цени на прехранбените производи, електричната енергија и нафтените деривати. Ефектот на зголемените цени се прелеа и на базичната инфлација која изнесуваше 7,3%.

Во 2022 година на тековната сметка на билансот на плаќања е регистриран дефицит од 772 милиони евра (6,0% од БДП), и е значително повисок во однос на 2021 година. Ваквите движења на тековната сметка се резултат на проширениот трговски дефицит од 45,7%, пред се зголемениот енергетски дефицит, како и на зголемениот дефицит кај примарниот доход од 7,1%, и покрај остварениот суфицит кај секундарниот доход и сметката на услуги. Поволните движења кај тековните трансфери (дознаките од странство) продолжија и забележаа раст од 29,3% во однос на 2021 година. Позитивните движења кај странските директни инвестиции (СДИ) продолжија и во 2022 година и достигнаа рекордни 754 милиони евра и во однос на 2021 година се повисоки за 60,2%. При тоа, 39,3% од вкупниот прилив е во форма на сопственички капитал и реинвестирање на добивката, а останатиот дел е по основ на должнички инструменти. Девизните резерви, кои од почетокот на кризата се наоѓаа под притисок, почнувајќи од третиот квартал од 2022 година бележеа раст и на крајот од декември 2022 година достигнаа 3,86 милијарди евра што е зголемување за 6,0% на годишна основа, обезбедувајќи 3,7 месечна покриеност на увозот на стоки и услуги, што претставува адекватно ниво на резерви.

Графикон 5: Салдо на тековна сметка и прилив на СДИ (% од БДП)

Во услови на подолготрајни и засилени ценовни притисоци кои имаа влијание врз инфлациските очекувања, Народната банка соодветно реагираше и во периодот април-декември 2022 година во осум наврати ја зголемуваше основната каматна стапка и достигна 4,75% (од 1,25% во март), придружено со промени и кај инструментот задолжителна резерва. Кредитната активност во 2022 година порасна за 9,4%, во услови на

интензивирање на кредитирањето на претпријатијата, со раст од 11,5% и раст на кредитите на домаќинствата од 7,3%, додека вкупните депозити забележаа раст од 4,9%.

III. Позначајни движења во 2022 година

III.1 Меѓународно окружување

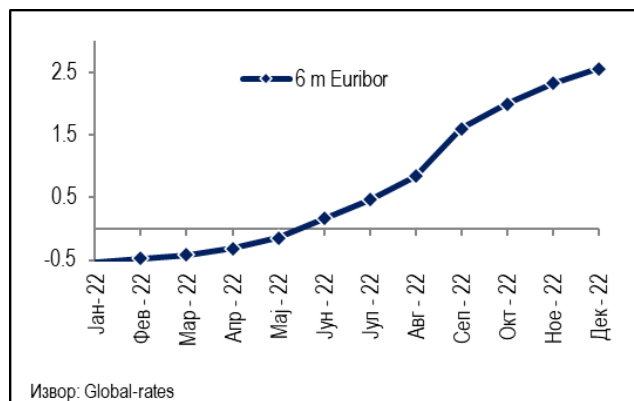
Глобалната економска активност во 2022 година забави под притисок на највисоката инфлација во последните неколку децении, војната во Украина и повторното појавување на Ковид-19 во Кина кое доведе до нарушување на глобалните синџири за снабдување. Врз економската активност негативно влијааа и стеснетиот фискален простор по пандемијата, како и затегнатата монетарна политика чија цел е намалување на високата стапка на инфлација.

Согласно проценките на ММФ, глобалната економија во 2022 година забележа раст од 3,4%, по растот од 6,3% претходната година, а во ЕУ економската активност порасна за 3,7%, во услови на позитивен придонес на приватната потрошувачка и бруто инвестициите. Германската економија по растот од 2,6% во 2021 година, забележа раст од 1,8% во 2022 година, при силно закрепнување на приватната потрошувачка.

Инфлацијата значително забрза во 2022 година, во услови на зголемени цени на храната, зголемени цени на енергенсите и ценовни притисоци предизвикани од војната во Украина. Во ЕУ инфлацијата во 2022 година изнесуваше 9,3%, откако во претходната година изнесуваше 2,9%.

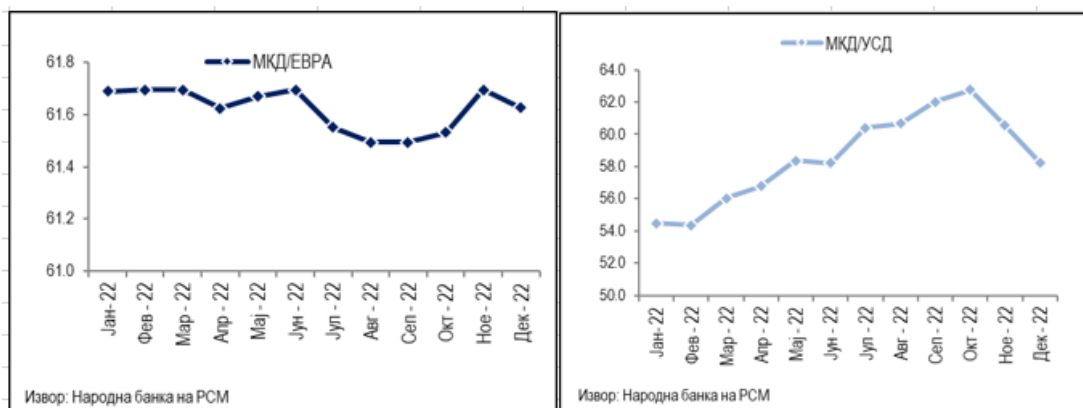
Истотака, поради ситуацијата со инфлација, војната во Украина и повторното појавување на Ковид-19 во Кина, во текот на 2022 година и 6-месечниот Еурибор забележа раст на вредноста од кој највисоката вредност ја постигна во месец декември која изнесуваше 2,560% ,

Графикон 6: Движење на просечните месечни каматни стапки Еурибор во 2022 година

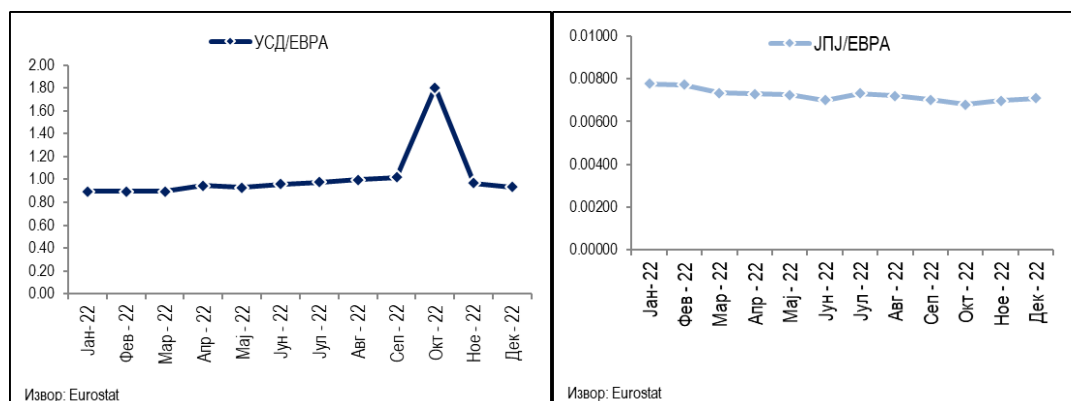
Во текот на 2022 година, девизниот курс на денарот во однос на еврото беше стабилен и се движеше во вредносниот интервал од 61,4948 до 61,6953 денари за едно евро (просечен месечен девизен курс). Од друга страна, вредноста на американскиот долар во однос на денарот се зголемува, така што најниската вредност во текот на 2022 година се забележуваа во февруари, од кој изнесуваше 54,3781 за еден американски долар и во октомври ја постигна највисоката вредност и тоа на 62,7709, од кој постепено се стабилизира и во декември се намалува на 58,2388.

Графикон 7: Просечен месечен девизен курс денар/евро и денар/американски долар во 2022 година

На меѓународниот финансиски пазар, вредноста на американскиот долар во однос на еврото во текот на 2022 година продолжи да апречирира, достигнувајќи ја својата највисока вредност во октомври 2022 година од 1,8046 долари за едно евро (месечен просек). Вредноста на јапонскиот јен во однос на еврото исто така апречирираше, при што во јануари просечниот девизен курс изнесуваше 0,007780 јени за едно евро, а во декември 0,007109 јени за едно евро.

Графикон 8: Просечен месечен девизен курс американски долар/евро и јапонски јен/евро во 2022 година

III.2 Кредитен рејтинг на Република Северна Македонија во 2022 година

Агенциите за кредитен рејтинг „Стандард и пурс“ и „Фич рејтингс“ (Standard & Poor's и Fitch Ratings) во 2022 година двапати извршија ревизија на кредитниот рејтинг на Република Северна Македонија, и тоа на 18.02.2022 година и на 19.08.2022 година, односно на 19.05.2022 година и на 7.11.2022 година соодветно.

Агенцијата за кредитен рејтинг „Стандард и пурс“ во 2022 година, го потврди кредитниот рејтинг на земјата: ББ- со стабилен изглед.

Во извештајот на „Стандард и пурс“ се нотира дека спроведувањето на континуирани структурни економски реформи и оддржливата фискална политика може позитивно да влијаат врз кредитниот рејтинг во иднина. Воедно е констатирано дека почетокот на преговорите за пристапувањето кон ЕУ може да послужи како сидро за структурни и институционални подобрувања и за зголемување на довербата во долгорочната економска перспектива на земјата.

Според „Стандард и Пурс“, економијата на Република Северна Македонија го достигна своето предпандемско ниво. Двигатели на растот ќе останат силната приватна потрошувачка поддржана од приспособливата монетарна политика, растот на платите и приливот од дијаспората, како и инвестициите.

Агенцијата за кредитен рејтинг „Фич рејтингс“, во извештаите објавени во 2022 година ја потврди оценката за странска и домашна валута ВВ+, истовремено потврдувајќи го неговиот негативен изглед.

Според „Фич рејтинг“, Република Северна Македонија ја задржа истата оценка за кредитниот рејтинг во 2022 година како резултат на спроведувањето добри политики на владеење, кредибилна и кохерентна макроекономска и финансиска политика конзистентна со долго одржуваниот фиксен девизен курс. Во извештајот на „Фич рејтинг“ се нотира дека стабилизацијата на државниот долг во однос на БДП на среден рок, како и спроведувањето на структурни економски реформи и напредокот кон пристапувањето во ЕУ може позитивно да влијаат врз кредитниот рејтинг во иднина, што ќе предизвика зголемување на среднорочниот раст на економијата.

Кредитниот рејтинг на една земја го покажува степенот на ризик од инвестирање во неа, и е еден од клучните индикатори коишто потенцијалните инвеститори ги земаат предвид при носењето одлуки.

Стабилниот кредитен рејтинг на Република Северна Македонија е значаен сигнал за странските инвеститори и позитивно влијае врз каматната стапка по која земјата позајмува на меѓународниот пазар на капитал, како и врз вкупниот економски и политички углед на Република Северна Македонија. Потврдата на кредитниот рејтинг е уште еден силен сигнал кон странските инвеститори дека Република Северна Македонија е земја во којашто тие може да имаат доверба и за која може да сметаат дека и во иднина ќе има здрави економски политики.

Оценките за кредитниот рејтинг што ги доби Република Северна Македонија во 2021 и 2022 година од страна на меѓународните агенции за кредитен рејтинг „Стандард и пурс“ и „Фич рејтинг“ се прикажани во табелата во продолжение:

Табела 1: Оценки за кредитниот рејтинг на Република Северна Македонија во 2021 и 2022 година

Кредитна рејтинг агенција „Стандард и пурс“	2021 година		2022 година	
	прва оценка	втора оценка	прва оценка	втора оценка
Странска валута	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен
Домашна валута	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен

Извор: Стандард и пурс (Standard & Poor's)

Кредитна рејтинг агенција „Фич рејтинг“

	2021 година		2022 година	
	прва оценка	втора оценка	прва оценка	втора оценка
Странска валута	BB+/Негативен	BB+/Негативен	BB+/Негативен	BB+/Негативен
Домашна валута	BB+/Негативен	BB+/Негативен	BB+/Негативен	BB+/Негативен

Извор: Фич рејтингс (Fitch Ratings)

III.3 Движење на државниот и на јавниот долг на Република Северна Македонија

Државниот долг на Република Северна Македонија на крајот на 2022 година изнесува 6.581,1 милиони евра односно 51,0% во однос на БДП (Табела 8), што претставува намалување од 1,0 п.п. во однос на претходната година. Со ова ниво на државен долг, Република Северна Македонија и понатаму останува умерено задолжена земја со државен долг којшто е понизок од просечното ниво на долг на земјите на ЕУ27, коешто на крајот на 2022 година изнесува 84,0%.

Јавниот долг на Република Северна Македонија на крајот на 2022 година изнесува 7.702,9 милиони евра, односно 59,7% во однос на БДП (Табела 7), што претставува намалување од 1,3 п.п. во однос на крајот на претходната година. Од мај 2019 година во дефиницијата на јавниот долг се вклучи и негарантираниот долг на јавните претпријатија и акционерски друштва основани од државата или од општините, општините во градот Скопје и градот Скопје. Негарантираниот долг додаде 0,5 п.п. во вкупниот јавен долг на крајот на 2022 година. Надворешниот јавен долг изнесува 5.055,5 милиони евра, додека внатрешниот јавен долг изнесува 2.647,4 милиони евра.

Надворешниот државен долг на крајот на 2022 година изнесува 3.983,7 милиони евра и во однос на 2021 година се зголеми за 334,8 милиони евра, додека внатрешниот државен долг изнесува 2.597,4 милиони евра, што претставува зголемување за 166,0 милион евра во однос на претходната година. Од аспект на валутната структура на државниот долг, на крајот на 2022 година доминантно учество има долгот деноминиран

во евра којшто учествува со 68,8% во вкупното портфолио и се намалува за 0,6 п.п. во однос на 2021 година (Графикон 21). Долгот во домашна валута во истиот период се намалува за 0,22 п.п., односно од 24,47% во 2021 година на 24,24% на крајот на 2022 година.

Долгот со фиксна каматна стапка во каматната структура на државниот долг се намалува за 5,2% п.п. во споредба со 2021 година, и на крајот на 2022 година изнесува 73,7% (Графикон 20), што е во главно резултат на поголемото задолжување со инструменти со променлива каматна стапка во текот на 2022 година

Во однос на реализацијата на лимитите утврдени во Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022-2024 (со изгледи до 2026 година), може да се констатира следново: во рамките на „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022-2024 (со изгледи до 2026 година)“ беше дефинирано максималното ниво на јавниот долг од 60% од БДП на среден и на долг рок, а утврдено беше и максималното ниво на гарантираниот јавен долг од 15% од БДП.

Јавниот долг на крајот на 2022 година изнесува 59,7% од БДП и е во рамките утврдени во „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022-2024 (со изгледи до 2026 година)“.

Од друга страна, гарантираниот долг на крајот на 2022 година изнесува 8,2% од БДП и е во рамките утврдени во „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022-2024 (со изгледи до 2026 година)“.

Понатаму, во согласност со лимитот за валутна структура на државниот долг, евро долгот во портфолиото на долгот во странска валута треба да биде застапен со најмалку 85%. Заклучно со 31 декември 2022 година, учеството на евро долгот изнесува 90,8%, што е во согласност со поставениот лимит.

Исто така, и реализацијата на лимитот за каматна стапка е успешна. Имено, со „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022-2024 (со изгледи до 2026 година)“ беше утврден лимит за каматна структура на државниот долг според кој долгот со фиксна каматна стапка треба да биде застапен со најмалку 60% во вкупното должничко портфолио, а на крајот на 2022 година долгот со фиксна камата учествува со 73,7% во структурата на државниот долг.

Согласно со таргетите за утврдување на оптималното ниво и структурата на портфолиото на јавен долг со „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022-2024 (со изгледи до 2026 година)“ беа дефинирани и краткорочни лимити коишто се однесуваат само за 2022 година. Така, краткорочниот максимален лимит за нето-задолжување (домашно и странско) по основ на државен долг во 2022 година беше утврден на 750 милиони евра. Во текот на годината се реализирани нето задолжувања во износ од 401,6 милиони евра, што значи дека нето задолжувањето за 2022 година е под максималниот лимит предвиден во Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2022-2024 (со изгледи до 2026 година).

И во текот на 2022 година, ефектите од пандемијата сè уште беа присутни во македонската економија, исто така и појавата на енергетска криза во 2022 година влијаеше на зголемувањата на буџетски дефицит. Во 2022 година, финансирањето на буџетскиот дефицит и рефинансирање на обврските во 2022 година, се реализираше преку задолжување со домашен заем, преку издавање на регистрирани хартии од вредност на германскиот пазар на капитал, понатаму, со повлекување на првата транша од Инструментот за претпазливост и ликвидност од ММФ, како и со нето повлекување на домашниот пазар на државни хартии од вредност.

Со цел да се заштити портфолиото на долгот на централната влада од ризикот за рефинансирање, дефиниран е лимит според кој минималното ниво на индикаторот „Просечно време на достасување“ во 2022 година треба да биде 3 години. Имајќи предвид дека заклучно со 31 декември 2022 година „Просечното време на достасување“ изнесува 5,3 години, може да се констатира дека овој индикатор е во рамките на утврдениот лимит. Понатаму, лимитот за „Просечно време на промена на каматните стапки“ треба да го заштити портфолиото на долгот на централната влада од ризикот од промена на каматни стапки при што е утврдено минималното ниво на овој индикатор во 2022 година да биде 3 години. На крајот на 2022 година „Просечното време на промена на каматните стапки“ исто така е во рамките на лимитот и изнесува 4,7 години.

Табела 2: Лимити на Политиката за управување со јавен долг и реализација во 2022 година

	Лимити утврдени со Ревидираната фискалната стратегија 2022-2026	Реализација на крај на 2022 година
Краткорочни лимити (кои се однесуваат само на 2022)		
Нето-задолжување по основ на државен долг	Максималното нето-задолжување по основ на државен долг во 2022 година да биде до 750 милиони евра	500,8 милиони евра
Нето-задолжување по основ на гарантиран долг	Максималното нето-задолжување по основ на гарантиран долг во 2022 година да биде до 250 милиони евра	46,3 милиони евра
„Просечно време на достасување“ во 2022 година	Минималното ниво на индикаторот „Просечно време на достасување“ во 2022 година да биде 3 години	5,3 години
„Просечно време на промена на каматните стапки“ во 2022 година	Минималниот праг на индикаторот „Просечно време на промена на каматните стапки“ во 2022 година да изнесува 3 години	4,7 години
Среднорочни лимити		
Каматна структура	Во периодот 2022-2026 година, минималниот праг на долгот со фиксна каматна стапка да изнесува 60%	73,7%
Валутна структура	Во периодот 2022-2026 година, минималниот праг на евро долгот во портфолиото на долгот во странска валута да изнесува 85%	90,8%
Јавен долг/БДП	Нивото на вкупниот јавен долг на среден и долг рок да не надминува 60% од БДП	59,7%
Гарантиран долг/БДП	Во периодот 2022-2026 година, ниво на гарантираниот јавен долг да не надмине 15% од БДП.	8,2%

Извор: Министерство за финансии

Во насока на поголема транспарентност на јавните финансии во рамки на Годишниот извештај за управување со јавниот долг за 2022 година се презентира табела за прилагодување на состојбите и тековите (stock flow adjustment) преку која се објаснуваат факторите што влијаат врз промената на состојбата на долгот (Табела 3). Од табелата се гледа дека факторите што влијаат врз промената на состојбата на долгот во 2022 година се речиси целосно идентификувани и квантифицирани и, соодветно на тоа, статистичката дискрепанца за 2022 година (којашто се состои од курсни разлики и други статистички дискрепанци) по усогласувањето изнесува незначителни 0,05% од БДП.

Табела 3: Анализа на состојбите и тековите (stock flow adjustment) за долгот на централната влада

вари)	2022
Буџетско салдо	35,511.29
Почетна состојба на долг	373,571.30
Крајна состојба на долг	403,612.00
Промена на долгот на централна власт (= крајна состојба минус почетна состојба)	30,040.70
(Иницијална дискрепанца)	-5,470.58
Почетна дискрепанца на паричен тек како % од БДП	-0.69%
Нето стекнување на финансиски средства	5,975.79
Валути и депозити	6,387.29
Онлендинг на општини и јавни претпријатија	-169.06
Бруто издавање на структурни обврзници	-242.44
Издавање и отплата на хартии од вредност над и под номинална вредност	-901.38
Резидуал (Курсни разлики и други статистички дискрепанци)	-396.18
Резидуал (Статистичка дискрепанца) како % од БДП	-0.05%

во за финансии

III.4 Сервисирање на државниот долг на Република Северна Македонија

Сите обврски по основ на државен долг што достасаа во 2022 година беа редовно и навремено сервисирани од страна на Министерството за финансии, како и од останатите носители на јавниот долг.

За отплата на обврските по основ на државниот долг за 2022 година, беа потрошени вкупно 340,4 милиони евра, од кои 191,2 милиони евра за отплата на главнината и 149,2 милион евра за отплата на камата.

III.5 Државни хартии од вредност

III.5.1 Континуирани државни хартии од вредност

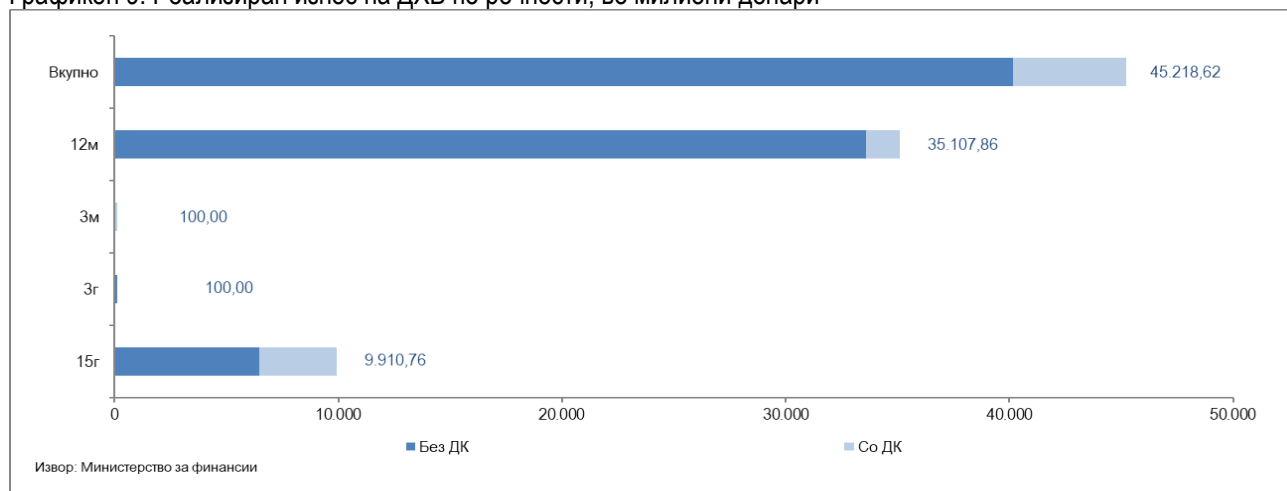
III.5.1.1 Примарен пазар на континуирани државни хартии од вредност

Задолжување преку издавање континуирани ДХВ во 2022 година - Со Одлуката за утврдување на максималниот износ на нето задолжување преку издавање ДХВ на домашниот финансиски пазар во 2022 година, донесена од страна на Владата на Република Северна Македонија, максималниот износ на нето задолжување беше утврден во висина од 22.035,00 милиони денари. Во овие рамки, новото (нето) задолжување по основ на издадени ДХВ во 2022 година изнесуваше 7.012,87 милиони денари (Табела 4), а состојбата на вкупно издадените ДХВ заклучно со 31.12.2022 година изнесуваше 153.321,80 милиони денари.

Аукции на ДХВ - Во периодот јануари - декември 2022 година, Министерството за финансии на редовна основа издаваше 12-месечни државни записи со и без девизна клаузула, како и 3-месечни државни записи без девизна клаузула, 3 и 15-годишни државни обврзници со и без девизна клаузула. Во овој период се одржаа вкупно четириесет и шест аукции на ДХВ, односно, две аукции на 3-месечен државен запис, дваесет и четири аукции на 12-месечни државни записи, една аукција на 3-годишни државни обврзници и деветнаесет аукции на 15-годишни државни обврзници.

Вкупниот износ понуден на аукциите на ДХВ во 2022 година изнесуваше 47.087,40 милиони денари, побарувачката изнесуваше 45.218,62 милиона денари, а вкупната реализација на аукциите во овој период исто така изнесуваше 45.218,62 милиони денари (Графикон 8). Согласно Стратегијата за денаризација којашто Владата ја донесе во декември 2018 година, преовладува издавањето државни хартии од вредност во денари, коешто во 2022 година изнесуваше 40.151,85 милиони денари, наспроти 5.066,77 милиона денари издадени во државни хартии од вредност индексирани со евро клаузула. Во Графиконот 9 е прикажана алокацијата на вкупниот износ на издадени ДХВ по рочности:

Графикон 9: Реализиран износ на ДХВ по рочности, во милиони денари

Движење на каматните стапки на аукциите на ДХВ – При спроведувањето на аукциите на ДХВ во текот на 2022 година се применуваше тендер со износи. Карактеристично за каматните стапки во 2022 година е тоа што каматните стапки во текот на 2022 година бележат континуиран раст, односно овој тренд на зголемување особено се забележува кај ДХВ со рок на достасување од 12 месеци без девизна клаузула и 15 години без девизна клаузула. Ако пред една година, односно во декември 2021 година Министерството за финансии издаваше ДХВ по каматни стапки во распон од 0,70% за рок на достасување од 12 месеци без девизна клаузула до 2.50% за рок на достасување од 15 години без девизна клаузула, на крајот на 2022 година истите тие инструменти се издаваа по каматни стапки во распон од 3,50% за рок на достасување од 12 месеци без девизна клаузула до 5.40% за рок на достасување од 15 години без девизна клаузула. Просечните каматни стапки во 2022 година постигнати на аукциите на државни хартии од вредност без и со девизна клаузула се прикажани во Табела 5 и Табела 6.

Рочна структура на недостасани ДХВ - Во 2022 година портфолиото на континуирани ДХВ го сочинуваа 12-месечни ДЗ, 2-годишни ДО, 3-годишни ДО, 5-годишни ДО, 7-годишни ДО, 10-годишни ДО, 15-годишни ДО и 30-годишни ДО. Заклучно со 31.12.2022 година, процентуалното учество на долгорочните хартии од вредност во рочната структура на државните хартии од вредност изнесуваше 77,10%, додека учеството на краткорочните хартии од вредност изнесуваше 22,90%. Додека, пак, споредено со 31.12.2021 година, соодносот меѓу долгорочните и краткорочните хартии од вредност изнесуваше 77,44% наспроти 22,56%, соодветно, што значи дека во 2022 година долгорочните хартии од вредност бележат пад во рочната структура од 0,34 п.п. Издавање долгорочни хартии од вредност го намалува ризикот од рефинансирање на долгот. Рочната структура на недостасани ДХВ за 2021 и 2022 година е прикажана на Графиконот 12.

Сопственичка структура на недостасани ДХВ – Сопственоста на портфолиото на недостасаните државни хартии од вредност е дистрибуирана помеѓу комерцијалните банки во Република Северна Македонија, пензиските фондови, осигурителните компании, штедилниците, физички и правни лица, како и други институционални инвеститори од земјата и од странство. Заклучно со 31.12.2022 година, процентуалното учество на банките во сопственичката структурата на државните хартии од вредност изнесуваше 32,92%, додека учеството на другите пазарни субјекти изнесуваше 67,08%. Споредено со 31.12.2021 година, кога соодносот меѓу банките и другите пазарни субјекти изнесуваше 37,94% наспроти 62,06% соодветно. Во таа насока, учеството на банките во 2022 година бележи намалување за 5,02 п.п. во однос на учеството на другите субјекти. Сопственичката структура на недостасани ДХВ за 2021 и 2022 година е прикажана на Графикон 13.

III.5.1.2 Секундарен пазар на ДХВ

Во текот на 2022 година со континуираните државни хартии од вредност се тргуваше на пазарите преку шалтер и Македонската берза за хартии од вредност АД Скопје. Во текот на годината, на пазарот преку шалтер се реализираа вкупно триесет и четири трансакции со ДХВ, од кои четири трансакции со ДЗ и триесет трансакции со ДО, прикажани на Графиконот 15. Вкупниот номинален износ на тргување изнесуваше 1.577,06 милиони денари. Споредено со тргувањето во 2021 година, може да се констатира дека во 2022 година вкупниот номинален износ на тргување беше помал за 3.484,92 милиони денари.

III.5.2 Структурни државни хартии од вредност

III.5.2.1 Издавање на дваесет и прва емисија на обврзници за денационализација

Врз основа на Законот за издавање обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на РМ“ бр. 37/02, 89/08, 161/09, 6/12, 104/13, 33/15 и 161/17) и „Службен весник на РСМ“ бр. 311/2020 и 39/2022) на 26.05.2022 година беше издадена дваесет и првата емисија на обврзниците за денационализација во износ од 6 милиони евра. Условите под кои е издадена оваа емисија на обврзници се идентични како и за првите дваесет емисии, односно рок на достасување 10 години со фиксна годишна каматна стапка од 2%. Првата рата за исплата на главницата и каматата на оваа емисија достасува на 1.6.2023 година. Со оваа емисија на обврзници за денационализација се опфатени сите правосилни решенија за денационализација од 1.1.2021 година до 31.12.2021 година, со кои како надомест се даваат обврзници.

III.5.2.2 Секундарен пазар на обврзници за денационализација

Вкупниот обем на тргување со обврзници за денационализација реализиран на Македонската берза АД Скопје во 2022 година изнесуваше 286,36 милиони денари, што претставува намалување за 623, 83 милиони денари во однос на 2021 година кога изнесуваше 910,19 милиони денари. Вкупниот обем на тргување и приносите до достасување на обврзниците за денационализација се прикажани на графиконите 15 и 16.

III.5.3 Издадени хартии од вредност на меѓународен пазар на капитал

На 27.09.2022 година Република Северна Македонија претставувана од Министерството за финансии во соработка со Дојче Банка на меѓународниот пазар на капитал издаде регистрирани хартии од вредност - NSV. Регистрираните хартии од вредност – NSV се наменети за обезбедување финансиски средства за финансирање на буџетскиот дефицит и за рефинансирање на обврските од државниот долг за тековната година. Со издавањето на регистрираните хартии од вредност – NSV, во услови на енергетска и економска криза со кои се соочуваме, Министерството во соработка со Дојче банка, обезбеди задолжување со значително пониска каматна стапка од онаа што би се постигнала со евентуалното издавање нова еврообврзница на меѓународниот пазар на капитал.

Условите под кои беа издадени регистрираните хартии од вредност - NSV се следните:

- износ: 250.000.000 евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР плус маргина 3,75%;
- рок на отплата: 3 години и 18 месеци грејс период.

III.5.3.1 Секундарен пазар на еврообврзници

Во текот на 2022 година, на меѓународниот пазар на капитал се тргуваше со еврообврзниците издадени од Република Северна Македонија што достасуваат во 2023, 2025, 2026 и 2028 година. Заклучно со декември 2022 година, приносот до достасување на еврообврзниците што достасуваат во 2023, 2025, 2026 и 2028 година изнесуваше 5,87%, 6,49%, 6,38% и 6,71%, респективно, и е прикажан на Графиконот 14.

III.6 Новосклучени задолжувања во 2022 година

III.6.1 Новосклучени заеми на централна влада

На 29.07.2022 година се потпиша Договор за заем со Светска банка, за дополнително финансирање на Проектот за поврзување на локални патишта.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 37.000.000 евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР со варијабилан распон;
- рок на отплата: 11 години, со вклучен грејс период од три години;
- начин на отплата: семестрално;
- други трошоци: еднократна провизија во износ од 0,25% од износот на заемот и провизија од 0,25% од неповлечениот дел од заемот на годишно ниво.

На 23.11.2022 година се потпиша Финансиски договор со Европската инвестициона банка за финансирање на Проектот за подобрување на водната инфраструктура на општините во Северна Македонија.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 50.000.000 евра;
- каматна стапка: ќе се одредува за секоја транша одделно во зависност од тоа која каматна стапка е поповолна за Република Северна Македонија (фиксна или варијабилна);

- рок на отплата: најмалку 4 години до најмногу 25 години од денот на повлекување на траншата, со вклучен грејс период кој може да биде меѓу 30 дена и 5 години од денот на повлекување на траншата.
- рокот и начинот на отплата на заемот ќе се одредува за секоја транша одделно;
- други трошоци: еднакратна провизија во висина од 30.000 евра.

На 26.08.2022 година се потпиша Договор за краткорочен заем со Шпаркасе Банка АД Скопје, наменет за финансирање на буџетскиот дефицит на Република Северна Македонија.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 50.000.000 евра во денарска противвредност;
- каматна стапка: дванаесетмесечен ЕУРИБОР плус маргина 1,15%;
- рок на отплата: до една година.

III.6.2 Новосклучени заеми на локалната самоуправа во 2022 година

III.6.2.1 Задолжување на локалната самоуправа кај домашни банки во 2022 година

На 29.12.2022 година, општина Гевгелија и Комерцијална банка АД Скопје потпишаа Договор за задолжување со долгорочен кредит во висина до 39.803.000,00 денари за финансирање на Проектот „Изградба на водоводна, фекална и атмосферска канализациона мрежа на улица „Свети Климент Охридски“ во Гевгелија“.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 39.803.000 денари;
- каматна стапка: променлива каматна стапка која ќе се пресметува како збир од референтната каматна стапка објавена и достапна на веб страницата на Народната Банка на Република Северна Македонија под називот “каматна стапка на денарски депозити без валутна клаузула” и каматна маржа од 2,98 процентни поени годишно, декурзивно, но не помалку од 4,00% годишно;
- рок на отплата: 120 месеци со вклучен грејс период;
- грејс период: 24 месеци.

III.6.3 Издадени гаранции во 2022 година

На 01.07.2022 година се потпиша Договор за гаранција помеѓу Република Северна Македонија претставувана од Министерството за финансии и Европска банка за обнова и развој – ЕБОР за заем одобрен на Јавното претпријатие за државни патишта, наменет за финансирање на Тен-Т Проектот за автопат од Скопје до границата со Косово

Условите под кои беше издадена оваа гаранција се следните:

- износ: 167.600.000 евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР плус 1,0% маргина;
- рок на отплата: 16 години со вклучен грејс период од 4 години, за секоја транша поединечно;
- начинот на отплата: секоја транша од заемот ќе се отплаќа на 24 полугодишни рати.

На 01.07.2022 година се потпиша Договор за гаранција помеѓу Република Северна Македонија претставувана од Министерството за финансии и Европска банка за обнова и развој – ЕБОР за заем одобрен на Друштво за производство на електрична енергија Електрани на Северна Македонија, во државна сопственост, Скопје (АД ЕСМ Скопје), наменет за финансирање на Проектот за транзиција кон соларни фотоволтаици.

Условите под кои беше издадена оваа гаранција се следните::

- износ 25.000.000 евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР плус 1,0% маргина;
- рок на отплата: 12 години со вклучен грејс период од 2 години
- заемот ќе се отплаќа во 21 полугодишни рати.

IV. Активности во управувањето со јавниот долг - табели и графикони

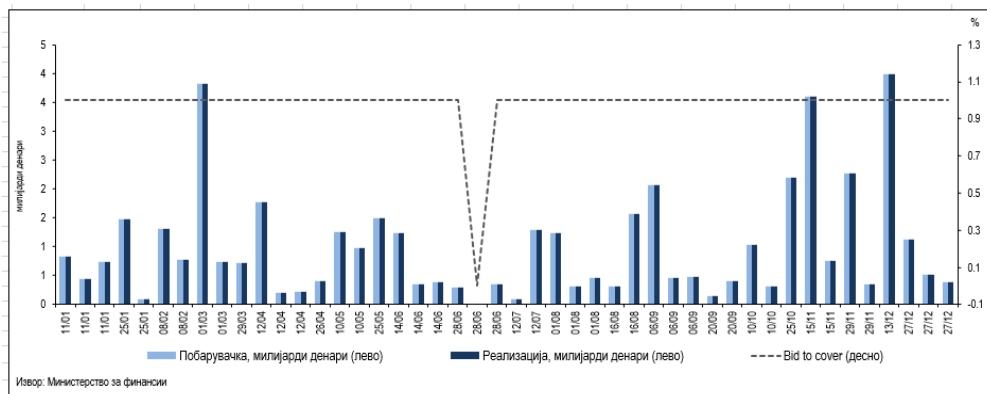
IV.1 Примарен пазар на ДХВ

Табела 4: Нето-емисија на ДХВ и структурни обврзници

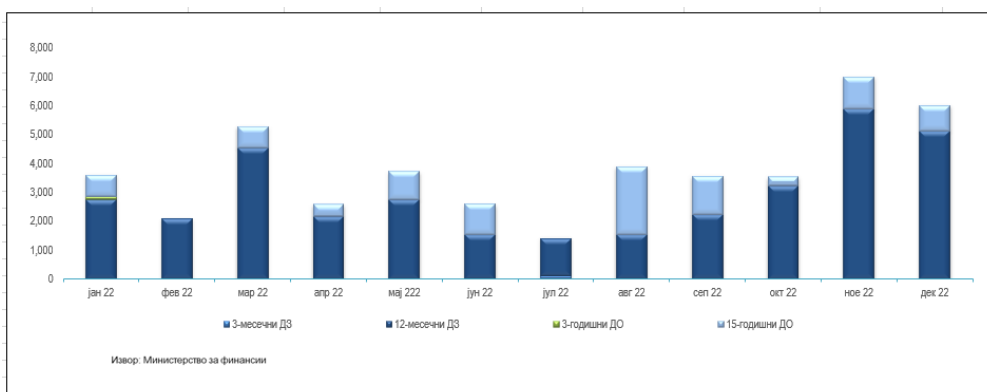
(во милиони денари)	K1-2022	K2-2022	K3-2022	K4-2022	Вкупно 2022
Нето-издадени државни хартии од вредност					
3-месечни државни записи	0,00	0,00	100,00	-100,00	0,00
12-месечни државни записи	706,65	-1.381,20	1.563,87	1.207,81	2.097,13
2-годишни државни обврзници	0,00	-900,00	0,00	-3.710,02	-4.610,02
3-годишни државни обврзници	100,00	0,00	0,00	0,00	100,00
5-годишни државни обврзници	0,00	0,00	-485,00	0,00	-485,00
15-годишни државни обврзници	1.475,40	2.453,32	3.676,01	2.306,03	9.910,76
Вкупно	2.282,05	172,12	4.854,88	-296,18	7.012,87

Извор: Министерство за финансии

Графикон 10: Побарувачка и реализација на аукциите на ДХВ, јануари – декември 2022 година

Графикон 11: Реализирани ДХВ јануари – декември 2022 година

Табела 5: Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2022 година

Датум на аукции	12-месечни	3-годишни	15-годишни
	ДЗ	ДО	ДО
Јануари	0.60%	0.90%	2.60%
Февруари	0.60%		
Март	0.70%		2.90%
Април	0.70%		2.90%
Мај	1.10%		3.10%
Јуни	1.40%		3.70%
Јули	1.50%		
Август	2.00%		4.20%
Септември	2.00%		4.20%
Октомври	2.45%		4.40%
Ноември	3.05%		5.10%
Декември	3.50%		5.40%

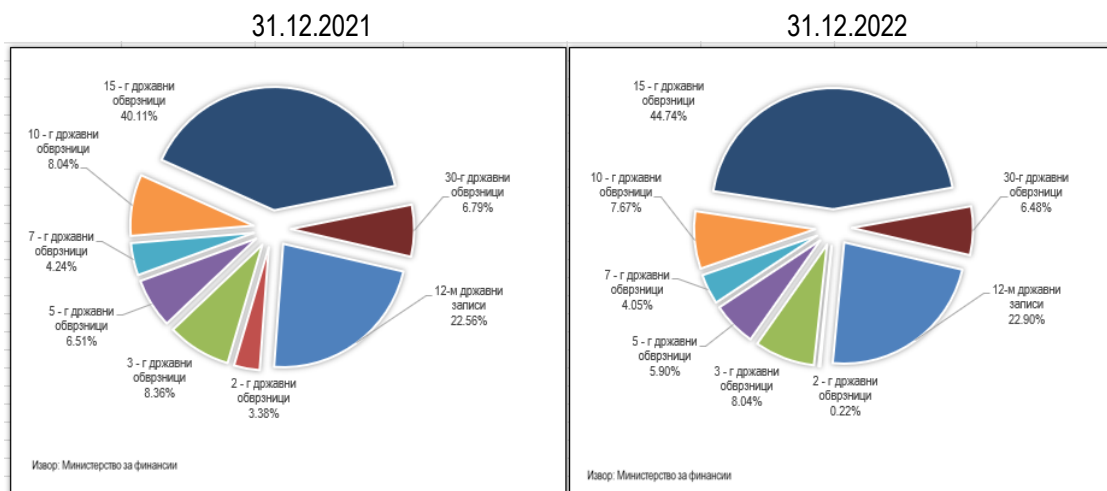
Извор: Министерство за финансии

Табела 6: Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2022 година

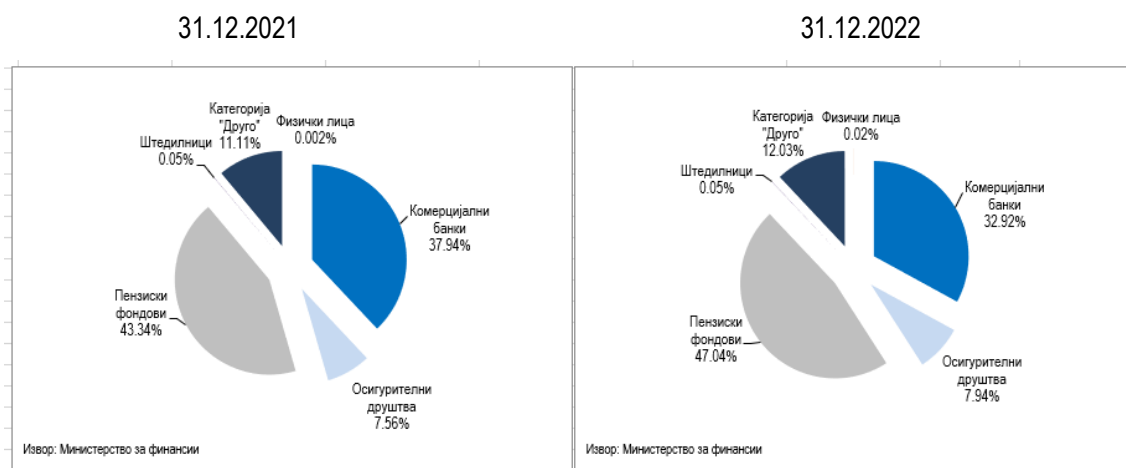
Датум на аукции	3-месечни	12-месечни	7-годишни	15-годишни
	ДЗ	ДЗ	ДО	ДО
Јануари		0.40%		
Февруари		0.40%		
Март				
Април				2.60%
Мај				
Јуни		1.20%		3.50%
Јули	0.20%			
Август				4.00%
Септември				4.00%
Октомври				
Ноември				
Декември				5.15%

Извор: Министерство за финансии

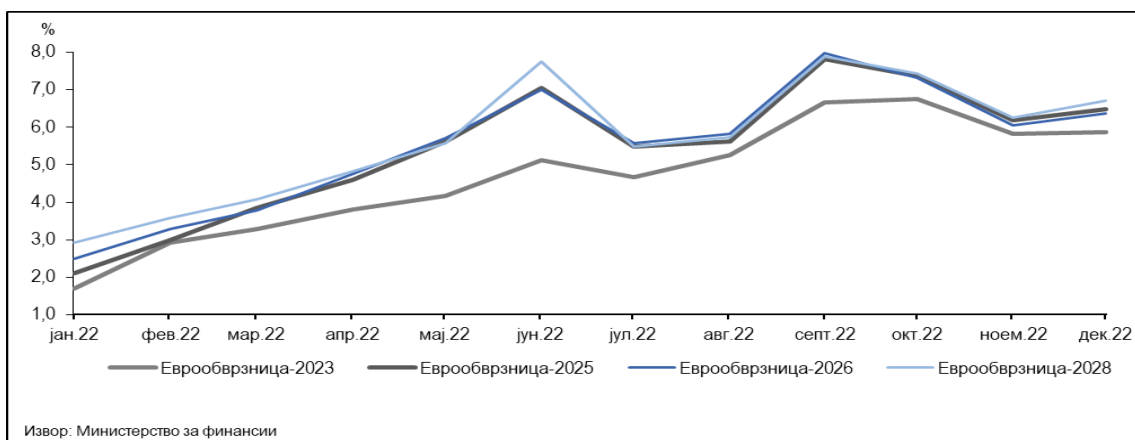
Графикон 12: Рочна структура на континуирани ДХВ

Графикон 13: Сопственичка структура на континуирани ДХВ

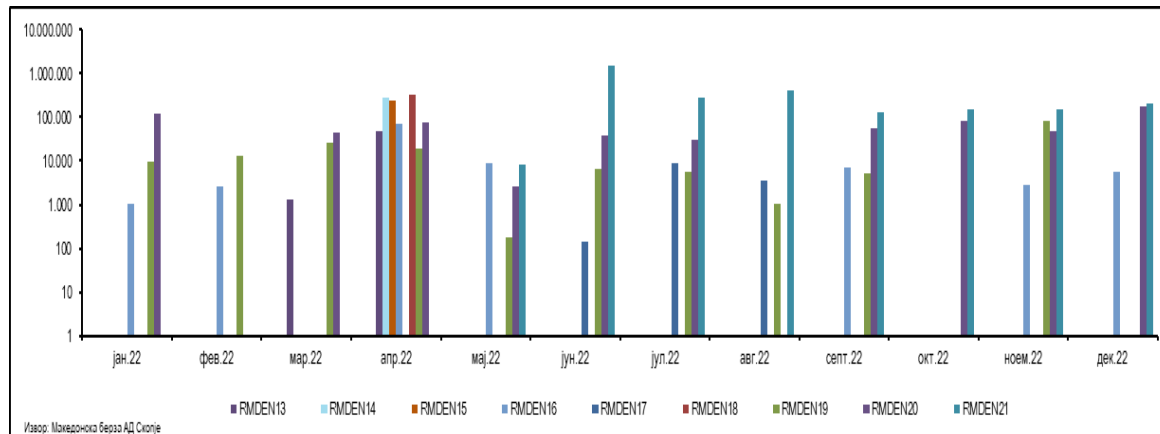
Графикон 14: Приноси до достасување на еврообврзниците што достасуваат во 2023, 2025, 2026 и 2028 година

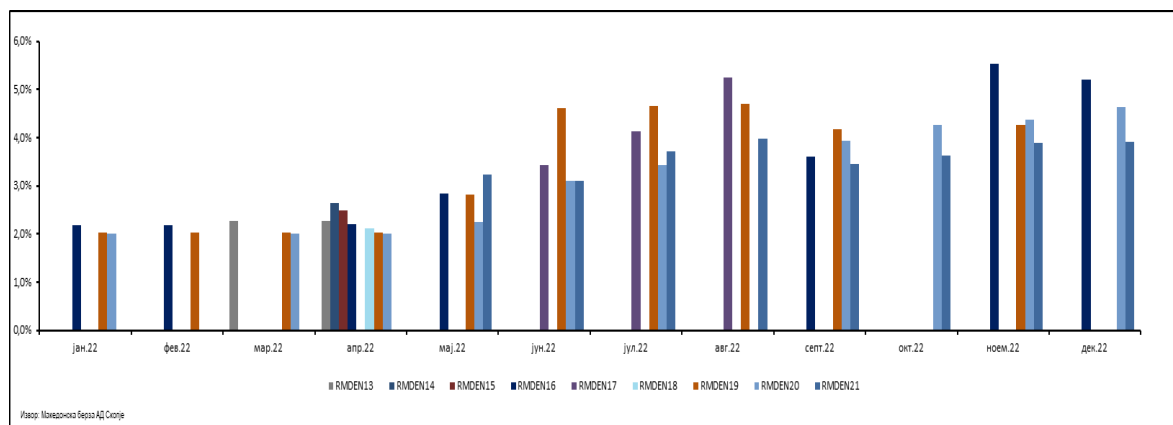
IV.2 Секундарен пазар на ДХВ

IV.2.1 Секундарен пазар на структурни државни хартии од вредност

Графикон 15:Обем на тргување со структурни државни обврзници, јануари – декември 2022 година, во евра

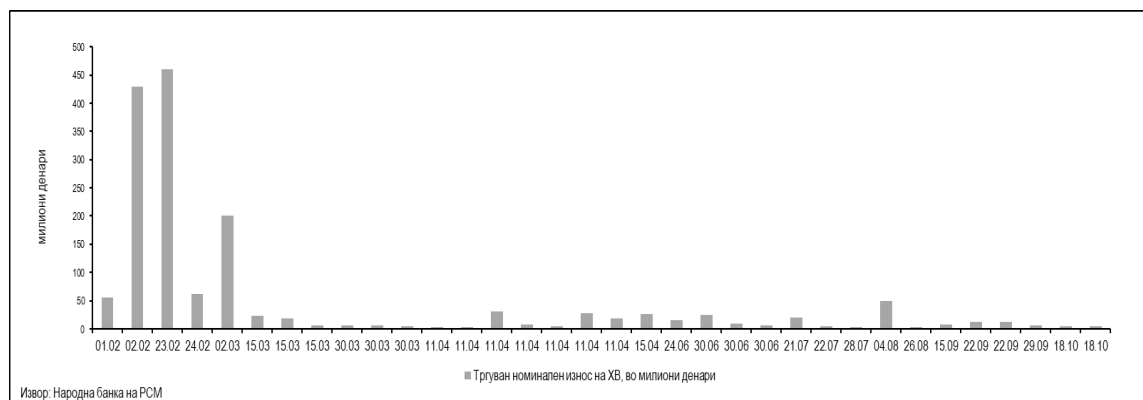

Графикон 16:Принос до достасување на структурните државни обврзници, јануари – декември 2022 година

IV.2.2 Секундарен пазар на континуирани државни хартии од вредност

Графикон 17: Обем на тргување на секундарниот пазар на континуирани државни хартии од вредност, јануари – декември 2022 година

V. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг

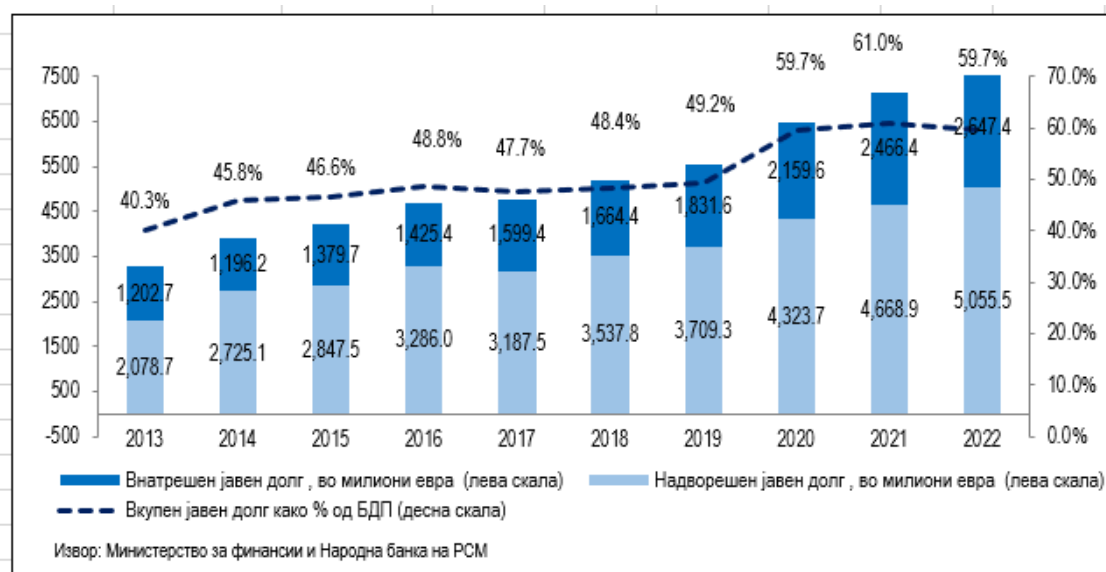
Табела 7: Состојба на јавен долг

(во милиони евра)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Државен долг	2.771,6	3.262,5	3.453,3	3.851,5	3.958,5	4.344,4	4.556,8	5.516,0	6.080,2	6.581,1
Гарантиран јавен долг	509,8	658,9	774,0	859,9	828,4	857,7	942,2	929,5	1.007,4	1.053,7
Негарантиран јавен долг	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	41,9	37,8	47,7	68,2
Вкупен јавен долг	3.281,4	3.921,3	4.227,2	4.771,4	4.786,9	5.202,2	5.540,9	6.483,3	7.135,3	7.702,9
Надворешен јавен долг	2.078,7	2.725,1	2.847,5	3.286,0	3.187,5	3.537,8	3.709,3	4.323,7	4.668,9	5.055,5
Внатрешен јавен долг	1.202,7	1.196,2	1.379,7	1.425,4	1.599,4	1.664,4	1.831,6	2.159,6	2.466,4	2.647,4
Вкупен јавен долг како % од БДП	40,3%	45,8%	46,6%	48,8%	47,7%	48,4%	49,2%	59,7%	61,0%	59,7%

*) Заклучно 2018, вкупниот јавен долг е збир од државниот и гарантираниот долг. Во 2019 година (од К2), јавниот долг го вклучува и негарантираниот долг на ЈП и АД основани од државата или од општините.

Извор: Министерство за финансии и Народна банка на РСМ

Графикон 18: Движење на јавниот долг

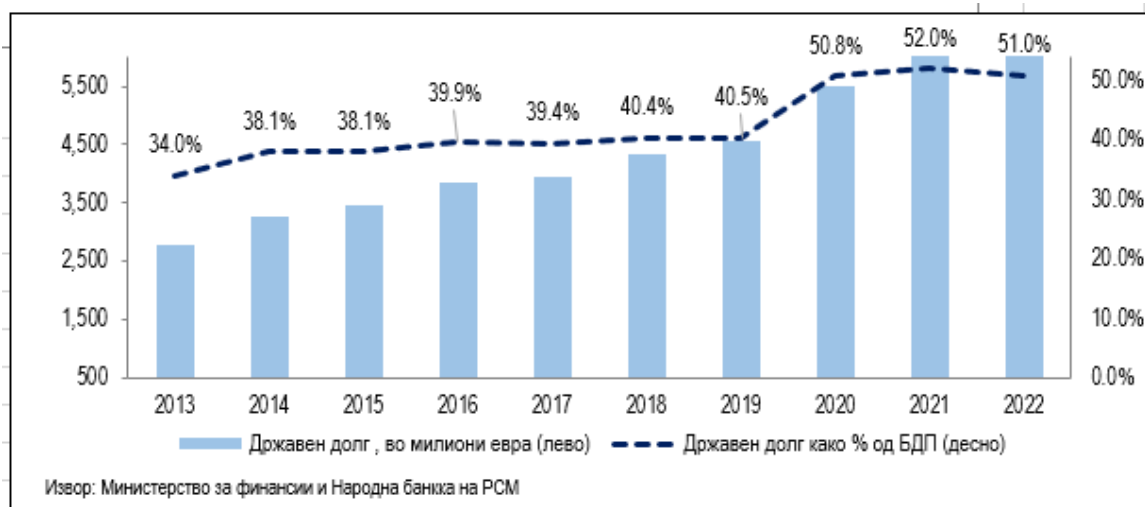
V.1 Државен долг

Табела 8: Состојба на државен долг

(во милион евра)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
НАДВОРЕШЕН ДРЖАВЕН ДОЛГ	1.597,5	2.092,2	2.096,7	2.446,6	2.376,8	2.695,0	2.763,5	3.382,5	3.648,9	3.983,7
Долг на централна влада	1.591,9	2.086,9	2.091,5	2.442,0	2.373,1	2.692,2	2.761,4	3.381,0	3.647,9	3.983,4
Долг на општините	5,6	5,3	5,2	4,6	3,7	2,9	2,2	1,6	0,9	0,3
ДОМАШЕН ДРЖАВЕН ДОЛГ	1.174,1	1.170,3	1.356,6	1.404,9	1.581,7	1.649,4	1.1793,3	2.133,4	2.431,4	2.597,4
Долг на централна влада	1.165,1	1.159,5	1.344,1	1.393,7	1.571,2	1.638,4	1.784,0	2.119,1	2.413,9	2.580,2
Долг на општините	9,0	10,8	12,5	11,2	10,5	11,0	9,3	14,4	17,5	17,2
ДРЖАВЕН ДОЛГ	2.771,6	3.262,5	3.453,3	3.851,5	3.958,5	4.344,4	4.556,8	5.516,0	6.080,2	6.581,1
Државен долг како % од БДП	34,0%	38,1%	38,1%	39,9%	39,4%	40,4%	40,5%	50,8%	52,0%	51,0%

Извор: Министерство за финансии и НБРСМ

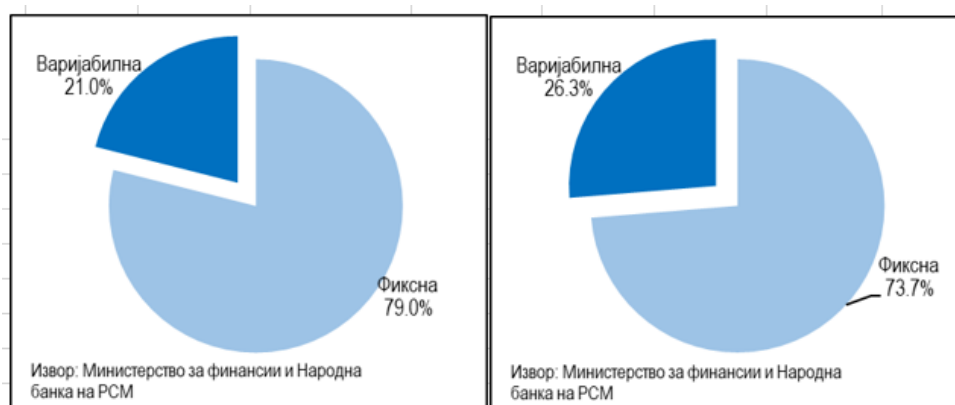
Графикон 19: Движење на државниот долг

Графикон 20: Каматна структура на државниот долг

31.12.2021

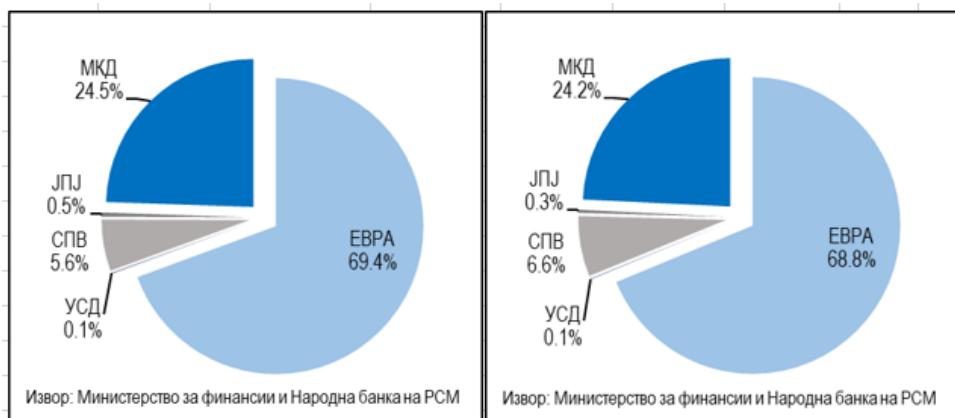
31.12.2022

Графикон 21: Валутна структура на државниот долг

31.12.2021

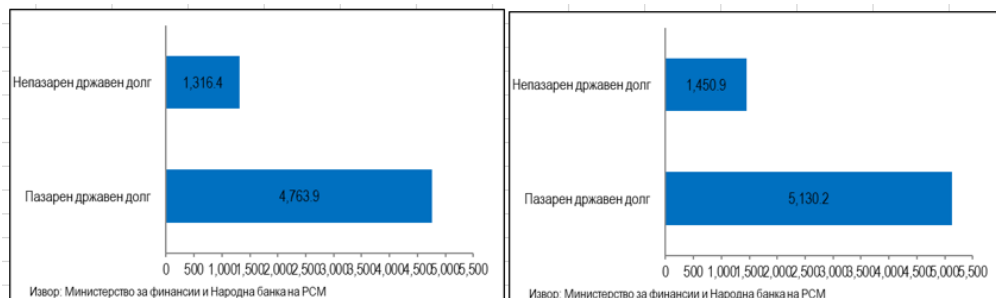
31.12.2022

Графикон 22: Пазарен/непазарен државен долг, во милиони евра

31.12.2021

31.12.2022

Табела 9: Просечно време до достасување – ATM (во години)

	2022
Внатрешен долг	7.5
Надворешен долг	3.9
Вкупен државен долг	5.3

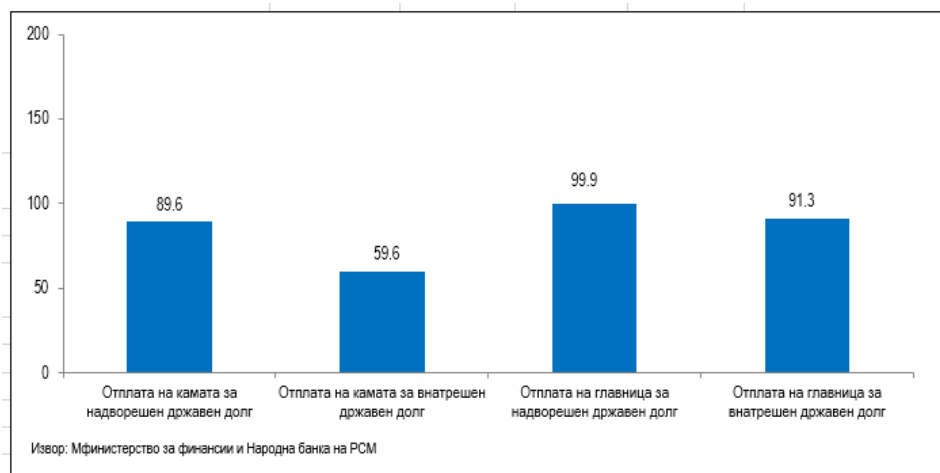
Извор: Министерство за финансии

Табела 10: Просечно време на промена на каматна стапка – ATR (во години)

	2022
Внатрешен долг	7.5
Надворешен долг	3.0
Вкупен државен долг	4.7

Извор: Министерство за финансии

Графикон 23: Отплата на камата и главнина по основ на државен долг, во милиони евра

V.1.1 Надворешен државен долг

Табела 11: Состојба на надворешен државен долг по кредитори

(во милиони евра)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Надворешен државен долг	1,597.50	2,092.20	2,096.80	2,446.60	2,376.80	2,695.0	2,763.5	3,382.5	3,648.9	3,983.7
Официјални кредитори	981.1	983.2	858.4	863.2	838.9	819.0	914.6	1,193.9	1,278.3	1,381.1
Мултилатерални кредитори	883.1	888.7	764.8	773.8	761.6	745.9	846.1	1,129.7	1,215.5	1,325.9
ИБРД	216.3	251.3	246.0	237.5	228.5	215.2	328.4	400.6	424.6	448.8
ИДА	242.3	249.3	253.8	240.8	213.4	203.8	192.6	168.3	159.9	145.8
ИФАД	10.8	11.1	11.3	10.8	9.7	9.4	9.1	8.2	8.1	7.7
ЦЕБ	49.1	53	64.1	71.0	88.6	89.1	96.0	101.7	103.7	96.7
ЕБОР	27.5	67.1	64.6	80.2	100.2	94.8	91.5	79.2	66.2	75.8
ЕИБ	73.7	76.6	101.4	119.7	115.5	133.5	128.4	126.1	119.5	111.2
ЕУ	43.6	33.6	23.6	13.6	5.6	0.0	0.0	80.0	160.0	160.0
ММФ	219.7	146.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	165.5	173.4	279.9
Билатерални кредитори	98	94.5	93.6	89.4	77.4	73.2	68.5	64.2	62.8	55.2
Приватни кредитори	616.5	1,109.0	1,238.40	1,583.40	1,537.80	1,876.0	1,848.9	2,188.6	2,370.6	2,602.6
Еврообврзница	150	650	770	1,220.00	1,220.00	1,628.3	1,628.3	2,150.0	2,350.0	2,600.0
Останати приватни кредитори	466.5	459	468.4	363.4	317.8	247.6	220.6	38.6	20.6	2.6

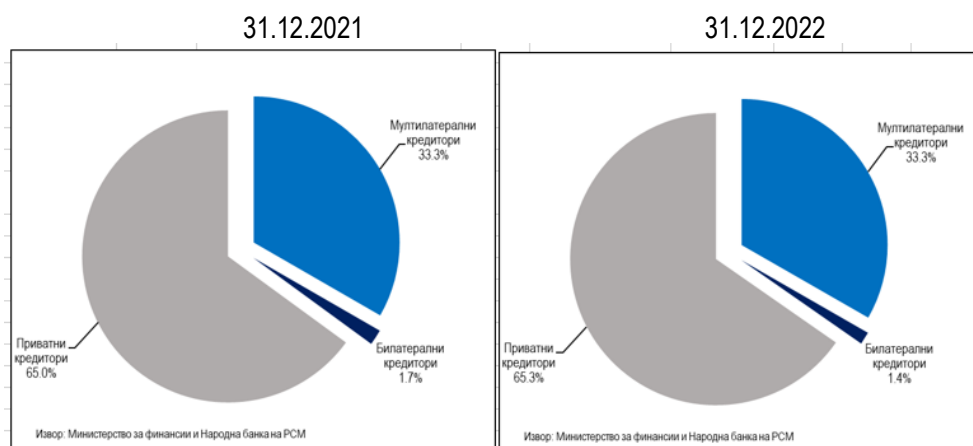
Извор: Министерство за финансии и Народна банка на РСМ

Табела 12: Повлекувања по основ на склучени неповлечени кредити на надворешен државен долг

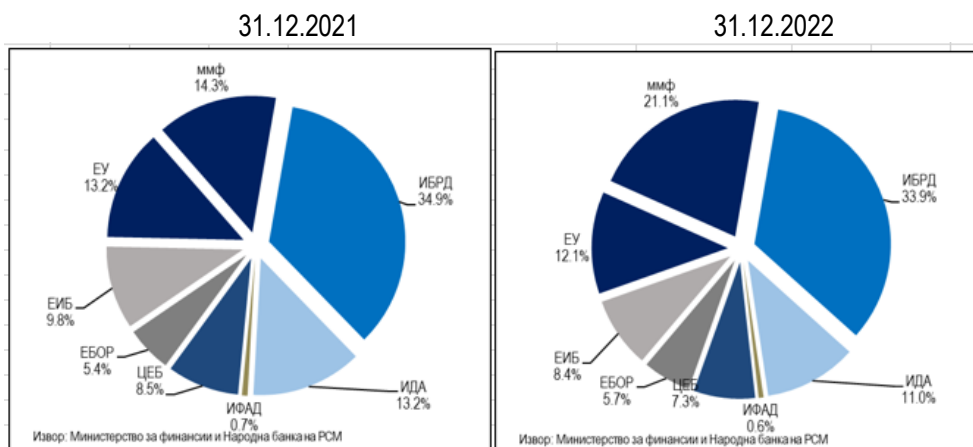
(во милиони евра)	Повлечени средства јан-дек 2022
Повлекувања по основ на кредити на надворешен државен долг	435.0
Долг на централна влада (консолидиран)	435.0
Официјални кредитори	185.0
Мултилатерални кредитори	184.4
ИБРД	49.1
ЦЕДБ	0.0
ЕБРД	25.0
ЕИБ	3.0
ЕУ	0.0
ММФ	107.2
Билатерални кредитори	0.6
Приватни кредитори	250.0
Долг на општини	0.0

Извор: Министерство за финансии и Народна банка на РСМ

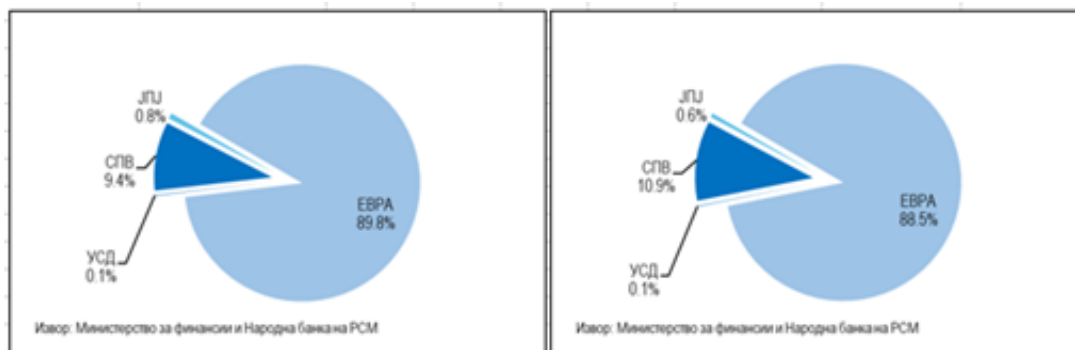
Графикон 24 : Структура на надворешниот државен долг по кредитори

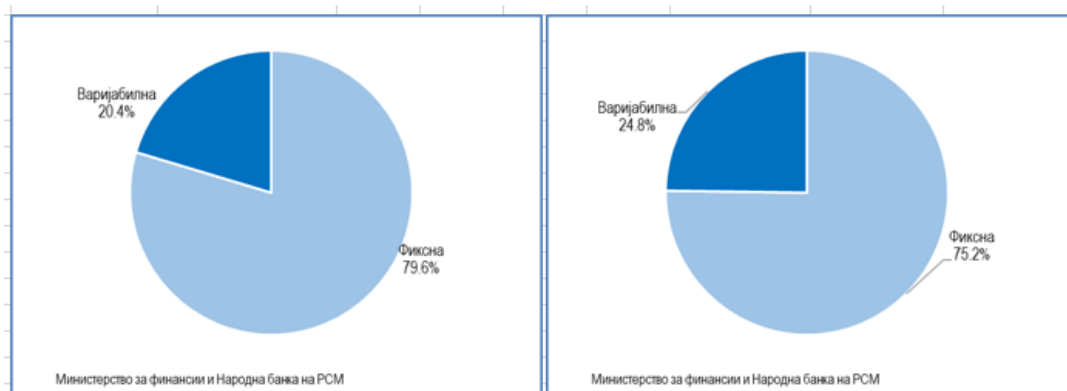
Графикон 25: Структура на надворешниот државен долг по мултилатерални кредитори

Графикон 26: Валутна структура на надворешниот државен долг
31.12.2021 31.12.2022

Графикон 27: Каматна структура на надворешниот државен долг
31.12.2021 31.12.2022

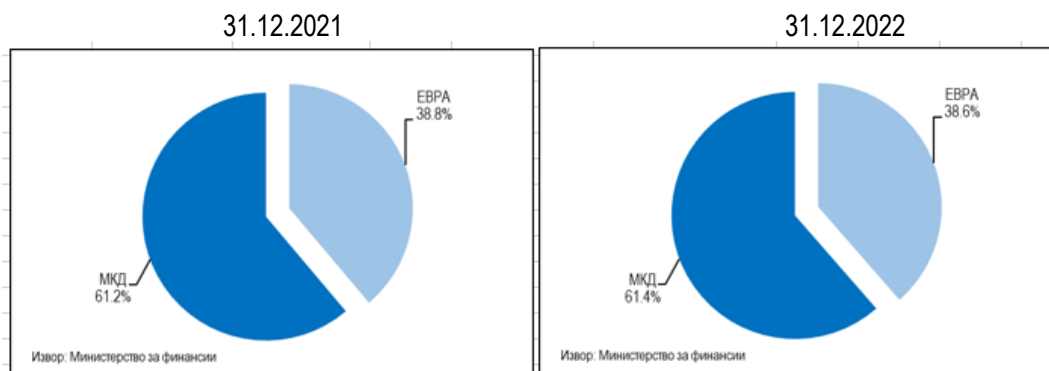
V.1.2 Внатрешен државен долг

Табела 13: Состојба на внатрешен државен долг

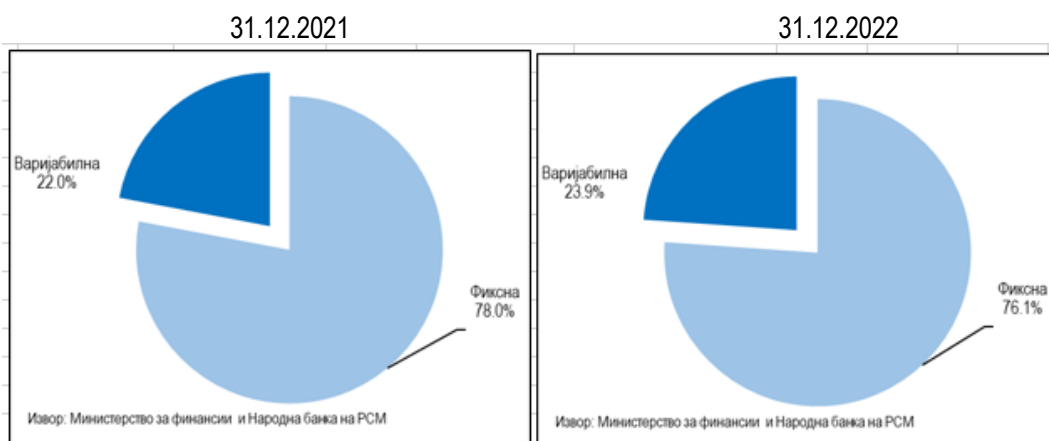
(во милиони евра)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Внатрешен државен долг	1,174.1	1,170.3	1,356.6	1,404.9	1,581.7	1,649.4	1,793.3	2,133.4	2,431.4	2,597.4
Долг на централна влада (косолидиран)	1,165.1	1,159.5	1,344.1	1,393.7	1,571.2	1,638.4	1,784.0	2,119.1	2,413.9	2,580.2
Структурни обврзници	103.2	83.3	72.3	70.2	65.5	57.7	54.3	46.5	39.8	36.8
Обврзница за селективни кредити	16.9	16.9	16.9	16.9	16.9	16.9	16.9	16.8	0.0	0.0
Обврзница за приватизација на Стопанска банка	10.7	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
Обврзница за денационализација	75.6	64.4	55.4	53.3	48.6	40.8	37.4	29.7	39.8	36.8
Континуирани државни харти од вредност	1,061.9	1,076.1	1,271.8	1,323.5	1,505.7	1,580.8	1,729.7	2,072.6	2,374.1	2,493.3
Општини	9.0	10.8	12.5	11.2	10.5	11.0	9.3	14.4	17.5	17.2

Истор: Министерство за финансии

Графикон 28: Валутна структура на внатрешниот државен долг

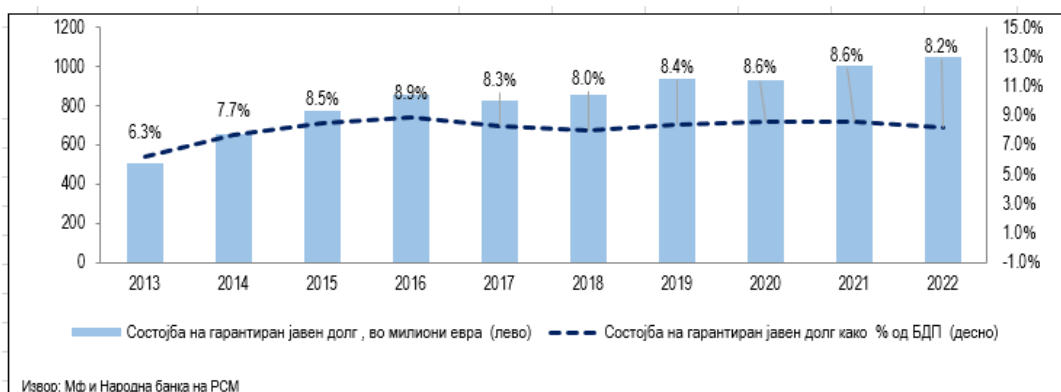

Графикон 29: Каматна структура на внатрешниот државен долг

V.2 Гарантиран јавен долг

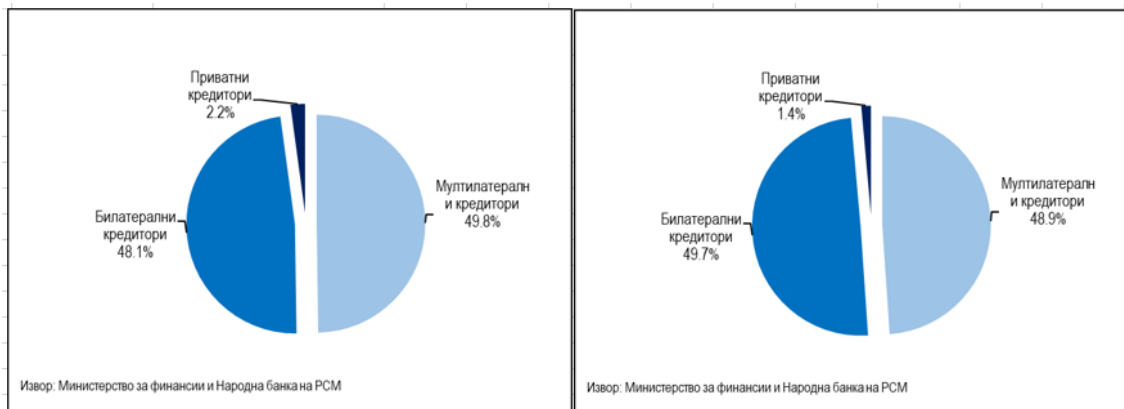
Графикон 30: Состојба на гарантиран јавен долг

Графикон 31: Гарантиран јавен долг по кредитори

31.12.2021

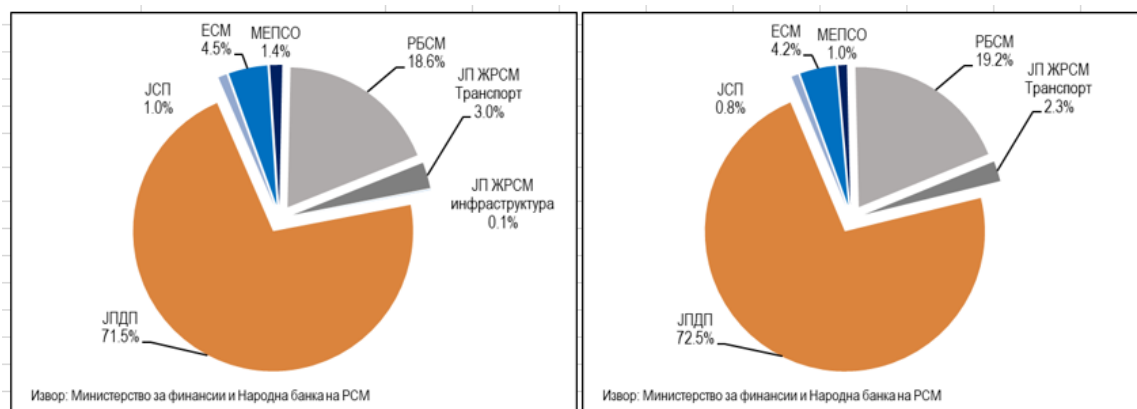
31.12.2022

Графикон 32: Гарантиран јавен долг по должници

31.12.2021

31.12.2022

Табела 14: Гарантиран јавен долг по должници

	Структура на гарантиран јавен долг по должници 31.12.2021			Структура на гарантиран јавен долг по должници 31.12.2022		
	во милиони евра	процент од БДП	Процент од гарантиран јавен долг	во милиони евра	процент од БДП	Процент од гарантиран јавен долг
ЕСМ	45.4	0.4%	4.5%	43.8	0.3%	4.2%
МЕПСО	13.9	0.1%	1.4%	10.6	0.1%	1.0%
РБСМ	187.0	1.6%	18.6%	202.4	1.6%	19.2%
ЖРСМ Транспорт	30.4	0.3%	3.0%	24.7	0.2%	2.3%
ЈП ЖРСМ Инфраструктура	0.5	0.0%	0.0%	0.0	0.00%	0.0%
ЈПДП	720.4	6.2%	71.5%	763.7	5.9%	72.5%
ЈСП	9.9	0.1%	1.0%	8.5	0.1%	0.8%
Вкупно	1007.4	8.6%	100.0%	1053.7	8.2%	100.0%

Извор: Министерство за финансии и Народна банка на РСМ